

Պ Ի Լ Ո Տ Ա Յ Ի Ն Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ԵՎ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԵՐՈՒՄ
ԼՈՒԻԿԻ ՀԱՐԱՎԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՑԵՑ ՎՆԱՍԱՏՈՒԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ

I. ՆԵՐԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում լուրջ հարավամերիկյան ցեցն (այսուհետ՝ ցեց) առաջին անգամ հայտնաբերվել է 2012 թվականին՝ Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Դարակերտի և Ղուկասավանի համայնքներում:

2. Ցեցը սնվում է մորմազգի մշակաբույսերի տերևներով, պալարներով և պտուղներով: Թիթեռների թռիչքն սկսվում է վաղ գարնանը և շարունակվում մինչև հոկտեմբերի վերջը:

3. Հողօգտագործողները, չկարողանալով ճիշտ որոշել պայքարի միջոցառումների իրականացման ժամկետները, ստիպված ավելացնում են քիմիական մշակումների քանակը, կատարում լրացուցիչ և անարդյունավետ ծախսեր, որոնց արդյունքում բարձրանում է արտադրանքի ինքնարժեքը, նվազում ստացվող եկամուտը:

4. Հաշվի առնելով ստեղծված իրավիճակը՝ Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության (այսուհետ՝ նախարարություն) նախաձեռնությամբ 2013 թվականին տնտեսավարողների համար կազմակերպվել են ուսուցումներ, միջազգային փորձագետների մասնակցությամբ՝ խորհրդատվություններ, հրատարակվել են տեղեկատվական թերթիկներ: 2014-2015 թվականներին Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից հատկացված միջոցներով ձեռք են բերվել ֆերոմոնային թակարդներ, որոնց

միջոցով իրականացված մշտադիտարկումների (մոնիթորինգ) հիման վրա տնտեսավարողներին տրամադրվել է խորհրդատվություն վնասատուի դեմ պայքարի իրականացման ժամկետների և առավել արդյունավետ պեստիցիդների տեսակների ու օգտագործման չափաքանակների վերաբերյալ:

5. Չնայած պետության իրականացրած նշված ծրագրերի՝ դեռևս ցածր է հողօգտագործողների իրազեկվածության մակարդակը:

II. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

6. Ծրագրի նպատակն է՝

1) լուրջ մեծածավալ արտադրությամբ զբաղվող Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Ոսկետափի և Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի Ակնալճի համայնքներում 10 հեկտար տարածքի վրա իրականացնել ցեցի դեմ պայքարի համալիր (ագրոտեխնիկական, մեխանիկական, կենսաբանական և քիմիական) միջոցառումների կիրառման վերաբերյալ նոր առաջարկների փորձարկման և դրանց արդյունավետության գնահատումը.

2) ցեցի դեմ պայքարի միջոցառումների կատարման ժամկետների որոշումը և հողօգտագործողներին դրա մասին օպերատիվ տեղեկատվությամբ ապահովելը, առավել արդյունավետ պեստիցիդների տեսակների ու օգտագործման չափաքանակների վերաբերյալ խորհրդատվության տրամադրումը.

3) ցեցի կենսակերպի, տարածվածության և վնասակարության վերաբերյալ հողօգտագործողների իրազեկվածության բարձրացումը:

7. Նշված նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ է լուծել հետևյալ խնդիրները՝

1) ծրագրի իրականացման տեղի (այսուհետ՝ փորձադաշտ) և պայքարի միջոցառումների հերթագայության մեխանիզմի հստակեցում.

2) ծրագրի իրականացման արդյունքների վերաբերյալ հողօգտագործողների լայն շրջանակների համար տեղեկատվության հասանելիության ապահովման և խորհրդատվության տրամադրման մեխանիզմների հստակեցում.

3) ծրագրի մշտադիտարկման մեխանիզմի առաջադրում.

4) ծրագրի ռիսկերի գնահատում:

III. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԲՅՈՒՋԵՆ

8. Ծրագրի իրականացման ֆինանսավորման աղբյուրը Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեն է:

9. Ծրագիրն իրականացնելու համար անհրաժեշտ է 11,182,800 դրամ՝ ներառյալ բոլոր հարկերը և տուրքերը:

10. Ըստ օգտագործման ուղղությունների՝ ծախսերն են՝

1) աշխատավարձ՝ 2 մասնագետ x 5 ամիս x 300.000 դրամ = 3.000.000 դրամ.

2) տրանսպորտային ծախսեր՝ 369.000 դրամ (50 այց x 18 լ x 410 դրամ).

3) պայքարի միջոցառումներ՝ 10 հեկտար, 7 սրսկում, յուրաքանչյուր հեկտարի մեկ սրսկման արժեքը՝ շուրջ 70.000 դրամ (ներառյալ պեստիցիդների գինը) 70.000 դրամ x 7 x 10 հեկտար = 4.900.000 դրամ.

4) այլ ծախսեր՝ 100.000 դրամ (դաշտը մեկուսացնող և վնասատուին վանող մշակաբույսերի սերմերի ձեռքբերում, խնամք և այլն).

5) տեղեկատվական գրքույկի մշակում՝ 500.000 դրամ.

6) 5000 օրինակ տպաքանակով գունավոր տեղեկատվական գրքույկի տպագրական ծախսեր՝ 250.000 դրամ.

7) ուսուցողական-ցուցադրական սեմինարների կազմակերպում 2 անգամ՝ 200.000 դրամ.

8) ավելացված արժեքի հարկ (ԱԱՀ)՝ 1,863,800 դրամ (9,319,000 x 20 տոկոս):

IV. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ

11. Ծրագիրը կիրականացվի Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Ոսկետավիի և Հայաստանի Հանրապետության Արմավիրի մարզի Ակնալճի համայնքներում՝ «Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարան» հիմնադրամի միջոցով (այսուհետ՝ խորհրդատու):

12. Ցեցի երեք ֆերմոնային թակարդները և անհրաժեշտ օժանդակ նյութերը (F-աձև ցցեր, ֆերմոնով գլխիկներ և սոսնձաթղթեր) խորհրդատուին տրամադրում է նախարարությունը, «Բուսասանիտարիայի ծառայությունների մատուցում» ծրագրի շրջանակներում ձեռք բերվող ֆերմոնային թակարդներից ու օժանդակ նյութերից:

13. Փորձադաշտում ցեցի թակարդներում ֆերմոնով գլխիկները պետք է փոխել 4, իսկ սոսնձաթղթերը՝ 9 անգամ:

14. Ֆերմոնային թակարդները կամրացվեն փայտից կամ պլաստիկ նյութից պատրաստված F-աձև, 65-70 սմ բարձրությամբ սրածայր ցցերին:

15. Խոհրդատուն դիտարկումները կիրականացնի 3-օրյա պարբերականությամբ:

16. Խոհրդատուն ամբողջ վեգետացիայի ընթացքում փորձադաշտում իրականացնում է ցեցի դեմ պայքարի միջոցառումներ, փորձադաշտը տնօրինող հողօգտագործողին տալիս է ցուցումներ ագրոտեխնիկական միջոցառումների կատարման վերաբերյալ:

17. Խորհրդատուն լուրջի մշակությամբ զբաղվող հողօգտագործողների համար ծրագրի իրականացման ընթացքում կկազմակերպի 2 ուսուցողական-ցուցադրական սեմինար: Սեմինարների մասնակիցների ցանկը կներկայացվի նախարարության կողմից:

18. Ծրագրի շրջանակներում կմշակվի տեղեկատվական գրքույկ ցեցի տարածվածության, կենսակերպի, վնասակարության և պայքարի միջոցառումների վերաբերյալ:

19. Տեղեկատվական գրքույկը կիրատարակվի 5000 օրինակ տպաքանակով, որից 4500 հատը կտրամադրվի մարզպետարաններին, համայնքների ղեկավարներին՝ լուրջի մշա-

կությանը զբաղվող տնտեսավարողներին տրամադրելու համար, իսկ 500 հատը՝ գյուղատնտեսության ոլորտի մասնագետներին և գրադարաններին:

V. ԾՐԱԳՐԻ ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

20. Ծրագրի մշտադիտարկումն իրականացնում է նախարարության համապատասխան ստորաբաժանումը:

21. Խորհրդատուն յուրաքանչյուր ամիս մինչև հաջորդ ամսվա 10-ը նախարարություն կներկայացնի ծրագրի շրջանակներում կատարված միջոցառումների և դրանց արդյունքների մասին հաշվետվություն:

VI. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ

22. Ծրագրի իրականացման հնարավոր ռիսկերն են՝

1) փորձադաշտը տնօրինող հողօգտագործողի կողմից անբարեխիղճ վերաբերմունքը և խորհրդատուի մասնագիտական ցուցումները չկատարելը կամ ոչ պատշաճ կատարելը.

2) եղանակային անբարենպաստ պայմանների և բնական աղետների հետևանքով պայքարի միջոցառումների իրականացման դժվարությունները:

23. Ռիսկերի մեղմման հնարավորություններն են՝

1) խորհրդատուի և փորձադաշտը տնօրինող հողօգտագործողի միջև պայմանագրային պարտավորությունների հստակ սահմանումը.

2) ծրագրի արդիականության և կարևորության մասին իրազեկումը:

VII. ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔԸ

24. Ծրագրի իրականացման և փորձադաշտը տնօրինող հողօգտագործողի կողմից ագրոտեխնիկական համալիր միջոցառումների կատարման արդյունքում ակնկալվում է ցեցի հասցված վնասից փորձադաշտում բերքի կորուստների կանխում՝ առնվազն 70 տոկոսով:

25. Ծրագրի շրջանակներում իրականացված միջոցառումների արդյունավետության և գրանցված արդյունքների լայնածավալ լուսաբանման շնորհիվ տնտեսավարողների իրազեկվածության մակարդակի բարձրացում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏ

Ն. ՓԱՇԻՆՅԱՆ